

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Účetní uzávěrka vybraného podniku
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Markéta Janišová**
Osobní číslo: **E18854**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku: Management malých a středních podniků**
Téma práce: **Účetní uzávěrka vybraného podniku**
Zadávající katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je popis účetních uzávěrkových operací ve vybraném podniku včetně uvedení návrhů na zlepšení.

Osnova:

- Stanovení cíle práce.
- Vymezení základních pojmů účetní uzávěrky a účetní závěrky.
- Popis průběhu účetní uzávěrky.
- Představení vybraného podniku.
- Průběh účetní uzávěrky ve vybraném podniku.
- Zhodnocení a návrhy.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- DUŠEK, J. Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech. Praha: Grada Publishing, 2018. 224 s. ISBN 978-80-271-0867-1.
KOCH, J. Účetní závěrka podnikatelů za rok 2019. Český Těšín: PORADCE, 2019. 128 s. ISBN 978-80-7365-431-3.
KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. Praha: BOVA POLYGON, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.
NOVOTNÝ, P. Účetnictví pro úplné začátečníky 2019. Praha: Grada Publishing, 2019. 208 s. ISBN 978-80-271-2251-6.
SKÁLOVÁ, J. Podvojně účetnictví 2019. Praha: Grada Publishing, 2019. 192 s. ISBN 978-80-271-2249-3.
ŠEBESTÍKOVÁ, V. Účetní operace kapitálových společností. Praha: Grada Publishing, 2011. 256 s. ISBN 978-80-247-4018-8.
ŠTEKER, K., OTRUSINOVÁ, M. Jak číst účetní výkazy. Praha: Grada Publishing, 2016. 288 s. ISBN 978-80-271-0048-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Irena Honková, Ph.D.**
Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Práci s názvem „Účetní uzávěrka vybraného podniku“ jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 04. 2021

Markéta Janišová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Ireně Honkové, Ph.D. za výborné odborné vedení, cenné rady, podporu a trpělivost při zpracovávání této bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat jednateři a hlavní účetní společnosti ABC s. r. o. za spolupráci a za ochotu a vstřícnost při poskytování potřebných informací k mé bakalářské práci.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá účetními uzávěrkovými operacemi. V první části se věnuje teoretickému představení jednotlivých uzávěrkových operací. V druhé části představuje vybraný podnik, popisuje průběh jednotlivých uzávěrkových operací v tomto vybraném podniku a uvádí návrhy na zlepšení.

KLÍČOVÁ SLOVA

účetní uzávěrka, inventarizace, účetní případ, účet

TITLE

Final accounting operations in the selected accounting entity

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with final accounting operations. The first part shows the theoretical presentation of final accounting operations. The second part introduces the selected accounting entity. This part also includes description of final accounting operations in this selected accounting entity and gives suggestions for improvement.

KEYWORDS

final accounting operations, inventory check, accounting case, account

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 ZÁKLADNÍ POJMY ÚČETNÍ UZÁVĚRKY A ÚČETNÍ ZÁVĚRKY	12
1.1 Účetní uzávěrka.....	12
1.2 Účetní závěrka.....	13
2 POPIS PRŮBĚHU ÚČETNÍ UZÁVĚRKY	14
2.1 Inventarizace	14
2.1.1 Zaúčtování inventarizačních rozdílů	15
2.2 Odpisy dlouhodobého majetku.....	17
2.3 Zásoby	20
2.4 Přechodné účty aktiv a pasiv	24
2.5 Rezervy.....	26
2.6 Opravné položky k pohledávkám.....	27
2.7 Kurzové rozdíly	28
2.8 Daň z příjmu.....	29
2.8.1 Splatná daň z příjmu.....	29
2.8.2 Odložená daň z příjmu	31
2.9 Uzavření účtů	32
2.10 Účetní závěrka.....	32
3 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÉHO PODNIKU	35
3.1 Základní informace o společnosti a její historie.....	35
3.2 Hospodaření společnosti	36
4 PRŮBĚH ÚČETNÍ UZÁVĚRKY VE VYBRANÉM PODNIKU.....	38
4.1 Inventarizace	38
4.2 Odpisy dlouhodobého majetku.....	40
4.3 Zásoby	41
4.4 Přechodné účty aktiv a pasiv	42
4.5 Rezervy a opravné položky k pohledávkám	44
4.6 Kurzové rozdíly	44
4.7 Daň z příjmu.....	45
4.8 Uzavření účtů a účetní závěrka	46
5 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ.....	47

ZÁVĚR	49
POUŽITÁ LITERATURA	50

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Vývoj a složení tržeb v letech 2016-2019 (v tis. Kč).....	36
Obrázek 2: Hospodářský výsledek v letech 2016-2019 (v tis. Kč)	37

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Manko/schodek majetku.....	15
Tabulka 2: Přebytek majetku	16
Tabulka 3: Manko zásob.....	17
Tabulka 4: Přebytek zásob	17
Tabulka 5: Odpisy majetku.....	18
Tabulka 6: Odpisové skupiny	19
Tabulka 7: Účtování o dané zásobě způsobem A	21
Tabulka 8: Účtování o dané zásobě způsobem B	21
Tabulka 9: Způsob B ke konci a k začátku účetního období	22
Tabulka 10: Účtování zásob vlastní výroby způsobem A	22
Tabulka 11: Zásoby na cestě.....	23
Tabulka 12: Nevyfakturovaná dodávka.....	24
Tabulka 13: Náklady příštích období – nájemné	25
Tabulka 14: Účtování zákonných rezerv	27
Tabulka 15: Účtování ostatních rezerv	27
Tabulka 16: Účtování OP k pohledávkám	28
Tabulka 17: Změna hodnoty pohledávky	29
Tabulka 18: Změna hodnoty závazku	29
Tabulka 19: Výpočet daně z příjmu.....	30
Tabulka 20: Předpis splatné daně	31
Tabulka 21: Odložená daňová pohledávka/odložený daňový závazek	31
Tabulka 22: Účtování zisku a ztráty	32
Tabulka 24: Výčetka.....	39
Tabulka 24: Odpis osobního automobilu v roce 2018 a 2019	41
Tabulka 25: Účtování zásob způsobem B ke konci roku 2019.....	42
Tabulka 26: Náklady příštích období.....	43
Tabulka 27: Nevyfakturovaná dodávka materiálu a zboží	44
Tabulka 28: Kurzová ztráta.....	45
Tabulka 29: Předpis splatné daně	45
Tabulka 30: Převod ztráty.....	46

SEZNAM ZKRATEK

apod.	a podobně
ČNB	Česká národní banka
D	Dal
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DM	dlouhodobý majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
HW	hardware
Kč	koruna česká
MD	Má dáti
např.	například
NV	nedokončená výroba
O	odpis
OP	opravná položka
příp.	případně
SW	software
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
tis.	tisíc
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaně
ÚJ	účetní jednotka
VC	vstupní cena
VH	výsledek hospodaření
ZC	zůstatková cena

ÚVOD

Ke konci každého účetního období dochází k provedení několika operací, díky kterým je možné dané účetní období uzavřít. Soubor těchto operací se nazývá účetní uzávěrka. Smyslem jejího vypracování je kontrola správnosti a úplnosti účetnictví v daném období. Proces účetní uzávěrky je zahájen provedením inventarizace, pomocí které dochází k ověření souladu mezi účetním a skutečným stavem majetku, peněz a cenin, pohledávek a závazků. Po inventarizaci následuje závěrečné účtování, výpočet daně z příjmu a uzavření účtů pomocí závěrkových účtů. Celá účetní uzávěrka končí sestavením účetních výkazů.

Cílem této bakalářské práce je popis účetních uzávěrkových operací ve vybraném podniku včetně uvedení návrhů na zlepšení. Vybraným podnikem je společnost ABC s. r. o., která se zabývá výrobou, poskytováním služeb a prodejem zboží. Skutečný název této společnosti není v práci uvádět, neboť si společnost přeje zůstat anonymní.

Práce je rozdělena na dvě části a obsahuje pět kapitol. První kapitola objasňuje rozdíl mezi účetní uzávěrkou a účetní závěrkou. Druhá kapitola se věnuje teoretickému představení průběhu jednotlivých účetních uzávěrkových operací a uvádí obecné předpisy pro jejich zaúčtování. Třetí kapitola představuje vybraný podnik, jeho historii a hospodaření. Čtvrtá kapitola ukazuje průběh jednotlivých účetních uzávěrkových operací ve vybraném podniku a uvádí praktické předpisy pro zaúčtování a pátá kapitola představuje návrhy, jakými by mohl podnik své vedení účetnictví a své hospodaření vylepšit.

1 ZÁKLADNÍ POJMY ÚČETNÍ UZÁVĚRKY A ÚČETNÍ ZÁVĚRKY

Tato kapitola objasňuje rozdíl mezi účetní uzávěrkou a účetní závěrkou a ve zkratce představuje pojmy, které s účetní uzávěrkou a účetní závěrkou souvisí.

Pro začátek je nutné zmínit, že vedení účetnictví se řídí především zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který ÚJ např. nařizuje sestavit účetní závěrku, dále vyhláškou č. 500/2002 Sb. a Českými účetními standardy. Během vedení účetnictví musí být také dodržovány účetní zásady. (Koch, 2019; Novotný, 2019, Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, 1991)

1.1 Účetní uzávěrka

Účetní uzávěrka se provádí pro opatření úplnosti a správnosti účetnictví. Jedná se o souhrn činností uskutečňovaných ke konci účetního období, které směřují k jeho uzavření. Účetním obdobím je buď hospodářský, nebo kalendářní rok. Kalendářní rok trvá dvanáct měsíců od 1. 1. do 31. 12. a hospodářský rok, stejně jako kalendářní, trvá dvanáct měsíců, nicméně nesmí začít prvním lednem. Musí začínat prvním dnem jiného měsíce. (Kadlec, 2016; Novotný, 2019; Šteker a Otrusinová, 2016)

Celý proces účetní uzávěrky začíná provedením inventarizace majetku a závazků. K inventarizaci se pojí jeden podobný a související pojem, kterým je inventura. Je důležité zmínit, že během inventury dochází ke zjištění skutečného stavu majetku a závazků a je tedy pouze dílčí částí inventarizace. Samotná inventarizace je celý proces od zjištění skutečného stavu majetku a závazků po vypořádání inventarizačních rozdílů, pokud vzniknou. (Novotný, 2019; Šteker a Otrusinová, 2016)

Po inventarizaci majetku a závazků následuje závěrečné účtování k rozvahovému dni. Rozvahový den je dnem uzavření účetních knih. Je nutné podotknout, že rozvahovým dnem nemusí být pouze poslední den účetního období. Může to být i jakýkoli jiný den, ke kterému musí být sestavena účetní závěrka. (AZ Data účetnictví, 2021; Dušek, 2018; Febmat, 2021; Novotný, 2019)

Dalším krokem je výpočet daně z příjmu. Tento výpočet je závislý především na hospodářském výsledku před zdaněním, pomocí kterého se stanovuje základ daně. Další důležitou součástí výpočtu je sazba daně z příjmu. (Šteker a Otrusinová, 2016)

Po uskutečnění všech těchto účetních prací dochází k uzavření účtů pomocí závěrkových účtů. Mezi závěrkové účty patří účet 702 – Konečný účet rozvázný a účet 710 – Účet zisku a ztráty. Finálním krokem celé účetní uzávěrky je účetní závěrka. (Koch, 2019; Novotný, 2019)

1.2 Účetní závěrka

Za účetní závěrku se považují účetní výkazy, mezi které patří rozvaha, výsledovka, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu, a příloha. Příloha se týká pouze rozvahy a výsledovky. (Novotný, 2019)

Plný a zkrácený rozsah

Existují dvě možnosti, jak lze účetní závěrku sestavit. Jedná se o plný a zkrácený rozsah. Je třeba zmínit, že žádný podnik si sám nemůže vybrat, jak bude účetní závěrku sestavovat. O tom, v jakém rozsahu má podnik povinnost sestavit účetní závěrku, rozhoduje zákon o účetnictví. (Dušek, 2018; Hejná, 2019; Koch, 2019)

Druhy účetní závěrky

U účetní závěrky také záleží, k jakému dni (či jaké události) se sestavuje. Podle toho se rozlišují tři druhy účetní závěrky. (Koch, 2019).

K poslednímu dni účetního období se sestavuje řádná účetní závěrka. V případě, že se jedná o jiný den účetního období, sestavuje se buď mimořádná, nebo mezitímní účetní závěrka. Mimořádná účetní závěrka se sestavuje při nějaké mimořádné události (např. likvidace nebo konkurz) a mezitímní se sestavuje, když to určí zvláštní právní předpis (např. zákon o obchodních korporacích nebo insolvenční zákon). (Koch, 2019; Dušek, 2018)

2 POPIS PRŮBĚHU ÚČETNÍ UZÁVĚRKY

Tato kapitola se zabývá podrobným popisem jednotlivých účetních uzávěrkových prací. U každé účetní uzávěrkové práce uvádí obecné předpisy pro zaúčtování účetních případů, které se mohou během těchto prací vyskytnout. Obecné předpisy jsou uvedeny v tabulkách a vždy obsahují název účetního případu, strany MD (na vrub) a D (ve prospěch), příp. částku. (Novotný, 2019)

Před zahájením účetní uzávěrky by ÚJ měla mít vypracovanou směrnici o jednotlivých uzávěrkových pracích (příp. i harmonogram s termíny jejich provedení). (Chlada, 2016; Müllerová, 2020)

2.1 Inventarizace

Inventarizace je velice důležitá pro uzavření celého účetního období. Je to proces, jenž ověřuje věcnou správnost. Skládá se z následujících čtyř částí (Sedláček, 2016; Skálová, 2019):

- zjištění skutečných stavů aktiv a pasiv = inventura,
- porovnání skutečných stavů s vykazovanými (účetními) stavy,
- určení rozdílů mezi skutečnými a vykazovanými (účetními) stavy,
- vypořádání inventarizačních rozdílů.

Inventarizace se podle okamžiku provedení člení na průběžnou a periodickou. Ke konci účetního období, kdy se sestavuje řádná účetní závěrka, se provádí periodická inventarizace. Oproti tomu průběžná inventarizace se provádí kdykoliv během účetního období a její termín si určuje sama ÚJ. (Cardová, 2017; Šteker a Otrusínová, 2016)

Inventura

Inventurou se zjišťují skutečné stavy aktiv a pasiv a k jejich zaznamenání slouží tzv. inventurní soupisy. Inventura je prvním krokem inventarizace a dělí se na fyzickou a dokladovou. (Sedláček, 2016; Skálová, 2019; Šteker a Otrusínová, 2016)

Fyzickou inventurou se zjišťuje stav majetku, který lze změřit, spočítat nebo zvážit (např. výrobky). Naopak dokladovou inventurou se stanovuje stav položek, které není možné změřit, spočítat nebo zvážit (např. pohledávky a závazky). (Novotný, 2019; Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Při fyzické inventuře dochází k přeměření, přepočítání či převážení majetku. Při dokladové inventuře však přeměření, přepočítání či převážení majetku není možné, a tak dochází k porovnání účetnictví s účetními doklady, obchodními smlouvami, výpisy z účtu či s dalšími dokumenty a listinami, podle kterých se v minulosti účtovalo. Pro dokladovou inventuru jsou velmi důležité konfirmační (uznávací) dopisy (zejména v rámci obchodních vztahů). (Koch, 2019; Novotný, 2019; Skálová, 2019)

2.1.1 Zaúčtování inventarizačních rozdílů

Inventarizační rozdíly vznikají při nesouladu inventurou zjištěného stavu a vykazovaného stavu majetku v účetnictví a musí se zaúčtovat do toho období, za které se inventarizace provádí. Rozlišují se dva typy inventarizačních rozdílů (Dušek, 2018; Skálová, 2019):

- zjištěný stav je nižší než vykazovaný – označováno jako manko (u DM, peněz a zásob) nebo jako schodek (u cenin),
- zjištěný stav je vyšší než vykazovaný – označováno jako přebytek.

Zaúčtování inventarizačních rozdílů u dlouhodobého majetku, peněz a cenin

K zaúčtování manka majetku slouží účet 549 – Manka a škody z provozní činnosti a účet opravek k danému majetku (účetová skupina 07 nebo 08), příp. účet daného majetku (účetová skupina 03). K zaúčtování manka peněz a schodku cenin slouží účet 568 – Ostatní finanční náklady a účty daného majetku (211 – Pokladna, 213 – Ceniny). Obecné předpisy pro zaúčtování manka (schodku) majetku zobrazuje tabulka č. 1. (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

Tabulka 1: Manko/schodek majetku

Druh majetku	MD	D
DNM	549	07. (účet opravek k danému DNM)
DHM (odpisovaný)	549	08. (účet opravek k danému DHM)
DHM (neodpisovaný)	549	03. (účet daného DHM)
Peníze	568	211
Ceniny	568	213

Zdroj: upraveno podle (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 1 vyplývá, že manko DM se vždy účtuje na vrub účtu 549 a ve prospěch účtu oprávek k danému majetku, příp. účtu daného majetku. Manko peněz a schodku cenin se účtuje na vrub účtu 568 a ve prospěch účtu daného majetku. (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

K zaúčtování přebytku majetku slouží účty daného majetku (účtová skupina 01, 02 či 03) a účty oprávek k daného majetku (účtová skupina 07 či 08), příp. účet 413 – Ostatní kapitálové fondy. K zaúčtování přebytku peněz a cenin slouží účet 668 – Ostatní finanční výnosy a účty daného majetku (211 – Pokladna, 213 – Ceniny). Obecné předpisy pro zaúčtování přebytku majetku zobrazuje tabulka č. 2. (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

Tabulka 2: Přebytek majetku

Druh majetku	MD	D
DHM	01. (účet daného DNM)	07. (účet oprávek k danému DNM)
DHM (odpisovaný)	02. (účet daného DHM)	08. (účet oprávek k danému DHM)
DHM (neodpisovaný)	03. (účet daného DHM)	413
Peníze	211	668
Ceniny	213	668

Zdroj: upraveno podle (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 2 vyplývá, že přebytek odpisovaného DHM i DNM se vždy účtuje na vrub účtu daného majetku a ve prospěch účtu oprávek k danému majetku. U neodpisovaného DHM se jeho přebytek účtuje na vrub účtu daného majetku a ve prospěch účtu 413. U peněz a cenin se přebytek účtuje na vrub účtu příslušného majetku a ve prospěch účtu 668. (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

Zaúčtování inventarizačních rozdílů u zásob

K zaúčtování manka zásob slouží účet 549 – Manka a škody z provozní činnosti a účty dané zásoby (účtová skupina 11, 12 nebo 13). Obecné předpisy pro zaúčtování manka zásob zobrazuje tabulka č. 3. (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

Tabulka 3: Manko zásob

Druh zásoby	MD	D
Materiál	549	112
NV	549	121
Polotovary (vlastní výroby)	549	122
Výrobky	549	123
Zvířata	549	124
Zboží	549	132

Zdroj: upraveno podle (Dušek, 2018)

Z tabulky č. 3 vyplývá, že manko u zásob se účtuje na vrub účtu 549 (stejně jako manko u DM) a ve prospěch účtu dané zásoby. (Dušek, 2018)

K zaúčtování přebytku zásob vždy slouží účet dané zásoby (účtová skupina 11, 12 nebo 13) a příslušný nákladový, příp. výnosový účet. Obecné předpisy pro zaúčtování přebytku jednotlivých zásob zobrazuje tabulka č. 4. (Dušek, 2018; Skálová, 2019)

Tabulka 4: Přebytek zásob

Druh zásoby	MD	D
Materiál	112	648
NV	121	581
Polotovary (vlastní výroby)	122	582
Výrobky	123	583
Zvířata	124	584
Zboží	132	648

Zdroj: upraveno podle (Dušek, 2018)

Tabulka č. 4 ukazuje, že přebytek zásob se účtuje na vrub účtu dané zásoby a ve prospěch příslušného nákladového, příp. výnosového účtu. (Dušek, 2018)

2.2 Odpisy dlouhodobého majetku

DM se postupně opotřebovává, a to fyzicky (vlivem používání) nebo morálně (kvůli vyvinutí nové technologie). Opotřebení (neboli trvalé snížení hodnoty) se projevuje odpisy. Odpisování probíhá až do výše VC daného majetku. (Novotný, 2019; Sedláček, 2016; Skálová, 2019; Šteker a Otrusinová, 2016)

Odpisy DM se člení na účetní a daňové. Účetní odpisy provádí ÚJ proto, aby viděla reálné opotřebení majetku. Oproti tomu daňové odpisy reálné opotřebení nezobrazují, ale ÚJ je provádí proto, aby si o ně mohla snížit daňový základ pro daň z příjmu. Daňové odpisy jsou daňově uznatelným nákladem, a proto ovlivňují daňový základ. (Kadlec, 2019; Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Účetní odpisy

Účetní odpisy se nejčastěji provádí v průběhu účetního období, a to měsíčně. Ke konci účetního období v rámci účetní uzávěrky se většinou pouze ověřuje jejich správnost. Odpisuje se podle odpisového plánu, jenž obsahuje postupy odpisování (informace o vypočítávání odpisů), které si daná ÚJ stanovila, a může být průběžně měněn. Odpisový plán je součástí vnitřní směrnice, která se dále věnuje drobnému majetku. Určuje, zda bude odpisován, či přímo převeden do nákladů. Drobný majetek je podobný DM, ale nesplňuje finanční kritéria DM. (Chlada, 2015; Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Účetní odpisy se člení na časové a výkonové. Časové odpisy odráží předpokládanou dobu použitelnosti majetku. Mohou se dále členit na rovnoměrné, zrychlené nebo zpomalené. Nejčastěji se používají rovnoměrné odpisy, neboť výše měsíčních odpisů je vždy stejná. Výkonové odpisy reflektují předpokládaný počet výkonů daného majetku (např. podle počtu kusů, kilometrů apod.). (Kadlec, 2013; Novotný, 2019; Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Odpisy majetku se účtují pomocí účtu 551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku a účtů opravek k danému majetku (úctová skupina 08 nebo 07). Obecné předpisy účtování odpisu majetku uvádí tabulka č. 5. (Skálová, 2019; Šteker a Otrusínová, 2016)

Tabulka 5: Odpisy majetku

Název účetního případu	MD	D
Odpis DHM	551	08. (účet opravek k danému DHM)
Odpis DNM	551	07. (účet opravek k danému DNM)

Zdroj: upraveno podle (Skálová, 2019; Šteker a Otrusínová, 2016)

Z tabulky č. 5 vyplývá, že se odpisy DHM účtují na vrub účtu 551 a ve prospěch účtu opravek k danému DHM. Odpisy DNM se účtují rovněž na vrub účtu 551, ale ve prospěch účtu opravek k danému DNM. (Skálová, 2019; Šteker a Otrusínová, 2016)

Daňové odpisy

Daňové odpisy se člení na rovnoměrné a zrychlené. Každá ÚJ si může sama zvolit jeden způsob, ale poté ho už nemůže měnit. Pro daňové odpisy jsou velmi důležité odpisové skupiny, do kterých je každý majetek v době jeho pořízení zařazen. Zařazení není náhodné, řídí typem daného majetku (podle zákona o daních z příjmu). Jednotlivé odpisové skupiny znázorňuje tabulka č. 6. (Skálová, 2019)

Tabulka 6: Odpisové skupiny

Odpisová skupina	Doba odpisování
1	3 roky
2	5 let
3	10 let
4	20 let
5	30 let
6	50 let

Zdroj: upraveno podle (Skálová, 2019)

Tabulka č. 6 zobrazuje celkem šest odpisových skupin, které se liší (minimální) dobou odpisování. První skupina majetku má nejkratší dobu odpisování, a tou jsou 3 roky. Šestá, tedy poslední odpisová skupina, má nejdelší dobu odpisování, a tou je 50 let. Odpisové skupiny jsou velmi důležité z toho důvodu, že se podle nich celé daňové odpisy řídí. Každá odpisová skupina má přiřazenou roční odpisovou sazbu (pro rovnoměrného odpisování) a koeficienty (pro zrychleného odpisování). (Novotný, 2019; Sedláček, 2016)

Rovnoměrné i zrychlené odpisy je možné vypočítat pomocí vzorců. Pro výpočet výše rovnoměrného daňového odpisu slouží vzorec (1). (Sedláček, 2016)

$$O = VC * (\text{roční procentní odpisová sazba}/100) \quad (1)$$

U zrychleného daňového odpisování se vzorce pro jednotlivé roky liší. Pro výpočet zrychleného daňového odpisu v prvním roce slouží vzorec (2). Pro výpočet zrychleného daňového odpisu v dalších letech slouží vzorec (3). (Sedláček, 2016)

$$O = VC / \text{koeficient pro první rok} \quad (2)$$

$$O = (2 * ZC \text{ v } x\text{-tém roce}) / (\text{koeficient pro } x\text{-tý rok} - \text{počet let odpisů}) \quad (3)$$

Propočet odpisů pomocí vzorce ale neplatí u nehmotného majetku, u kterého je předem stanovená doba odpisování (např. v případě SW je touto dobou 36 měsíců). (Sedláček, 2016)

2.3 Zásoby

Zásoby patří mezi oběžný majetek společnosti. (Sedláček, 2016)

Člení se podle způsobu pořízení na (Sedláček, 2016):

- nakoupené (např. materiál, zboží),
- vyrobené (např. NV, polotovary).

Mezi materiál patří např. suroviny (základní materiál), obaly nebo náhradní díly. Mezi zboží patří vše, co daný podnik koupil za účelem dalšího prodeje. (Sedláček, 2016; Novotný, 2019)

Mezi nedokončenou výrobu patří ty produkty, na kterých se již pracovalo, ale musí se na nich dále pracovat, neboť nejsou hotové. Polotovary jsou typické tím, že jsou téměř hotové, ale musí se provést drobná úprava, aby se z nich staly finální výrobky. (Sedláček, 2016)

Zásoby se mohou účtovat dvěma způsoby a každý podnik si může sám vybrat způsob, kterým bude zásoby účtovat. Jedná se o (Sedláček, 2016):

- způsob A („na sklad“),
- způsob B („přímo do spotřeby“).

Nakoupené zásoby

Pro účtování zásob způsobem A se používají účty pořízení dané zásoby (účetová skupina 11 či 13) a účty dané zásoby na skladě (účetová skupina 11 nebo 13), účet 321 – Závazky z obchodních vztahů a účty spotřeby dané zásoby (účetová skupina 50). Kdežto u způsobu B se používají pouze účty spotřeby dané zásoby (účetová skupina 50) a účet 321, neboť se zásoby pořídí a hned převedou do spotřeby. (Novotný, 2019; Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Obecné předpisy pro účtování zásob od pořízení dané zásoby až po její převod do spotřeby zobrazuje tabulky č. 7 a tabulka č. 8. Tabulka č. 7 zobrazuje účtování zásob způsobem A. Tabulka č. 8 zobrazuje účtování zásob způsobem B.

Tabulka 7: Účtování o dané zásobě způsobem A

Název účetního případu	MD	D
Pořízení dané zásoby	11./13. (účet pořízení dané zásoby)	321
Převod na sklad	11./13. (účet dané zásoby na skladě)	11./13. (účet pořízení dané zásoby)
Převod do spotřeby	50. (účet spotřeby dané zásoby)	11./13. (účet dané zásoby na skladě)

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019; Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 7 vyplývá, že pořízení dané zásoby způsobem A se účtuje na vrub účtu pořízení dané zásoby a ve prospěch účtu 321. Převod dané zásoby na sklad se účtuje na vrub účtu dané zásoby na skladě a ve prospěch účtu pořízení dané zásoby. Převod dané zásoby do spotřeby se účtuje na vrub účtu spotřeby dané zásoby a ve prospěch účtu dané zásoby na skladě. (Novotný, 2019; Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Tabulka 8: Účtování o dané zásobě způsobem B

Název účetního případu	MD	D
Pořízení dané zásoby a zaúčtování do spotřeby	50. (účet spotřeby dané zásoby)	321

Zdroj: upraveno podle (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 8 vyplývá, že způsobem B se o zásobách účtuje pouze jednou operací, kterou je pořízení dané zásoby (včetně jejího zaúčtování do spotřeby). Tento účetní případ se účtuje na vrub účtu spotřeby dané zásoby a ve prospěch účtu 321. (Novotný, 2019; Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Z tabulek č. 7 a č. 8 je patrné, že způsob B je jednodušší než způsob A, protože se během účtování zásob tímto způsobem zúčtovává méně účetních případů. Používají se pouze dva účty: účet 321 a účet spotřeby dané zásoby. Neúčtuje se zde ani o přírůstcích a ani o úbytcích zásob během roku, tudíž ÚJ nemá přehled o změnách zásob v průběhu roku. K začátku a ke konci účetního období se ale kromě účtů spotřeby dané zásoby (účtová skupina 50) používá účet dané zásoby na skladě (účtová skupina 11 či 13) pro zachycení počátečního a

konečného stavu. Obecné předpisy pro účtování zásob způsobem B ke konci a k začátku účetního období zachycuje tabulka č. 9. (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Tabulka 9: Způsob B ke konci a k začátku účetního období

Název účetního případu	MD	D
Převod konečného stavu dané zásoby na sklad	11./13. (účet dané zásoby na skladě)	50. (účet spotřeby dané zásoby)
Převod počátečního stavu dané zásoby ze skladu	50. (účet spotřeby dané zásoby)	11./13. (účet dané zásoby na skladě)

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019; Sedláček, 2016)

Z tabulky č. 9 vyplývá, že převod konečného stavu dané zásoby na sklad se účtuje na vrub účtu dané zásoby na skladě a ve prospěch účtu spotřeby dané zásoby. Převod počátečního stavu dané zásoby ze skladu se provádí na vrub účtu spotřeby dané zásoby a ve prospěch účtu dané zásoby na skladě. (Novotný, 2019; Sedláček, 2016)

Zásoby vlastní výroby

V případě zásob vlastní výroby se rovněž rozlišuje způsob A a způsob B. V případě způsobu A účtování zahrnuje účty dané zásoby vlastní činnosti (účetová skupina 12) a účty změny stavu dané zásoby vlastní činnosti (účetová skupina 58). Účtování zásob vlastní výroby způsobem A znázorňuje tabulka č. 10. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Tabulka 10: Účtování zásob vlastní výroby způsobem A

Název účetního případu	MD	D
Vznik zásoby vlastní výroby	12. (účet dané zásoby)	58. (účet změny stavu dané zásoby)
Úbytek zásoby vlastní výroby	58. (účet změny stavu dané zásoby)	12. (účet dané zásoby)

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019)

Z tabulky č. 10 vyplývá, že vznik zásoby vlastní výroby se účtuje na vrub účtu dané zásoby a ve prospěch účtu změny stavu dané zásoby. Úbytek zásoby vlastní činnosti se účtuje na vrub účtu změny stavu dané zásoby a ve prospěch účtu dané zásoby. (Novotný, 2019)

K účtování zásob vlastní výroby způsobem B se nepoužívají účty dané zásoby, protože se během účetního období vůbec neúčtuje o jejich přírůstcích a úbytcích. Používají se pouze nákladové účty, kam se účtují vynaložené náklady na výrobu dané zásoby. (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Ke konci účetního období se zásoby vlastní výroby způsobem B účtují stejným způsobem jako nakoupené zásoby. Mění se pouze účty. Účtuje se pomocí účtu dané zásoby vlastní činnosti (účetná skupina 12) a s účtem změny stavu dané zásoby vlastní činnosti (účetná skupina 58). (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Ke konci účetního období v rámci účetní uzávěrky se lze setkat s dalšími situacemi, které se týkají zásob a musí se zaúčtovat. Jedná se o zásoby na cestě a o nevyfakturované dodávky. (Novotný, 2019)

Zásoby na cestě znamenají, že ÚJ již obdržela fakturu od dodavatele, ale zásoby nedorazily a ani nebyly ke konci účetního období převzaty. Zprvu se tento případ účtuje s předpokladem, že zásoby později dorazí. Použije se proto účet pořízení dané zásoby (účetní skupina 11 nebo 13) a účet 321 – Závazky z obchodních vztahů. Když se ke konci účetního období zjistí, že zásoby nedorazily, použije se účet dané zásoby na cestě (účetná skupina 11 nebo 13) a účet pořízení dané zásob (účetní skupina 11 nebo 13). Obecné předpisy pro účtování zásoby na cestě zobrazuje tabulka č. 11. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Tabulka 11: Zásoby na cestě

Název účetního případu	MD	D
Faktura dané zásoby došla	11./13. (účet pořízení dané zásoby)	321
Ke konci účetního období daná zásoba nedorazila	11./13. (účet dané zásoby na cestě)	11./13. (účet pořízení dané zásoby)

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 11 vyplývá, že faktura dané zásoby se účtuje na vrub účtu pořízení dané zásoby a ve prospěch účtu 321. V případě, že ke konci účetního období zásoby nedorazily, účtuje se tento účetní případ na vrub účtu dané zásoby na cestě a ve prospěch účtu pořízení dané zásoby. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Nevyfakturované dodávky znamenají přesný opak. Zásoby byly dodány a převzaty, ale ÚJ od dodavatele neobdržela fakturu. K řešení této skutečnosti se používají účty pořízení dané zásoby (účtová skupina 11 nebo 13) a účet 389 – Dohadné účty pasivní. Zásoby v tomto případě již byly obdrženy, proto se zaúčtují na sklad pomocí účtu pořízení dané zásoby (účtová skupina 11 nebo 13) a účtu dané zásoby na skladě (účetní skupina 11 nebo 13). Obecné předpisy pro zaúčtování nevyfakturovaných dodávek zobrazuje tabulka č. 12. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Tabulka 12: Nevyfakturovaná dodávka

Název účetního případu	MD	D
Daná zásoba dodána, faktura nedošla	11./13. (účet pořízení dané zásoby)	389
Zaúčtování dodané zásoby na sklad	11./13. (účet dané zásoby na skladě)	11./13. (účet pořízení dané zásoby)

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 12 vyplývá, že v případě, že daná zásoba dorazí bez faktury, účtuje se tato skutečnost na vrub účtu pořízení dané zásoby a ve prospěch účtu 389. Daná zásoba se musí zaúčtovat na sklad. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

2.4 Přejídné účty aktiv a pasiv

Přejídné účty aktiv a pasiv se používají pro dodržení principu aktuálnosti, tzn. že každý náklad i výnos musí být zařazen do toho období, se kterým věcně a časově souvisí. Přejídné účty aktiv a pasiv se dělí na účty časového rozlišení a na dohadné účty aktiv a pasiv. (Skálová, 2019)

Časové rozlišení nákladů a výnosů

Účty časového rozlišení lze použít k účtování takových případů, u kterých se zná jejich účel, výše a období, jehož se týkají. Mezi účty časového rozlišení nákladů a výnosů patří následující (Skálová, 2019; Šteker a Otrusínová, 2016):

- 381 – Náklady příštích období (výdaj v běžném období, náklad vztahující se až k příštím období, např. nájemné placené dopředu),
- 382 – Komplexní náklady příští období (pro jeden účel – více nákladů příštích období),

- 383 – Výdaje příštích období (náklad související s běžným obdobím, ale bude výdajem (bude zapláceno) až v příštím období, např. nájemné placené pozadu),
- 384 – Výnosy příštích období (výnos, který byl přijat v běžném období, ale souvisí s příštím obdobím, např. školné, nájem),
- 385 – Příjmy příštích období (jedná se o příjem v příštím období za výkon v běžném období, např. škoda, kdy pojišťovna potvrdila plnění, ale ještě nedošlo k vyplacení).

Během účtování účtů časového rozlišení se částka vždy rozdělí podle období, s nímž souvisí. Pro lepší představu rozdělení částky autorka uvádí příklad nájemného placeného dopředu v tabulce č. 13. (Skálová, 2019)

Tabulka 13: Náklady příštích období – nájemné

Název účetního případu	MD	D	Částka
Nájemné (běžné období)	518	221	20 000
	381		
Nájemné (příští období)	518	381	10 000

Zdroj: upraveno podle (Skálová, 2019)

Tabulka č. 13 ukazuje, že se nájemné placené dopředu účtuje na vrub účtu 518 – Ostatní služby ve prospěch účtu 221 – Bankovní účty. Zároveň se nájemné zaúčtuje na vrub účtu 381 – Náklady příštích období a opět ve prospěch účtu 221. Jednalo se o nájemné na dva roky placené dopředu, tudíž se celá částka zaúčtuje na účet 221, ale polovina částky se zaúčtuje na účet 518 (jedná o nájemné za první rok) a druhá polovina na účet 381 (jedná se o nájemné na druhý rok). Druhý rok se náklad příštích období pouze zúčtuje, a to na vrub účtu 518 a ve prospěch účtu 381. (Skálová, 2019)

Dohadné účty

Dohadné účty se používají v případě, že nastane určitý výkon, který ještě není vyfakturovaný, ale předpokládaný výnos nebo náklad časově i věcně souvisí s daným účetním obdobím. Rozlišují se dva typy (Skálová, 2019):

- 388 – Dohadné účty aktivní,
- 389 – Dohadné účty pasivní.

Dohadné účty aktivní se používají pro specifické případy pohledávek (např. pohledávka za pojišťovnou, která za pojistnou událost ještě neposkytla pojistnou náhradu). Daný účetní případ vypadá jako klasická pohledávka, nicméně zde chybí jedna podstatná věc – faktura. Zkrátka řečeno, dohadný účet aktivní se používá v případě nevyfakturované pohledávky. Tuto dohadnou položku lze zúčtovat v okamžiku, kdy se připíše skutečná částka. V případě, že dojde k rozdílu mezi skutečně přijatou částkou a předpokládanou částkou, účtuje se tento rozdíl buď do výnosů, nebo do nákladů. (Skálová, 2019)

Dohadné účty pasivní se používají nejčastěji v případě nevyfakturovaných závazků (např. dodávek za materiál), tzn. že nedošla faktura. Tuto dohadnou položku lze zúčtovat v okamžiku, kdy faktura dojde. (Skálová, 2019)

2.5 Rezervy

Rezervy jsou ochranou podniku, protože chrání jeho hospodářský výsledek. Podnik je vytváří proto, aby byl v budoucnu schopný čelit očekávaným, ale neurčitým (z hlediska částky a okamžiku výskytu) výdajům a závazkům, které by mohly zásadně ovlivnit právě již zmiňovaný hospodářský výsledek. Rezervy si může podnik tvořit v průběhu jednoho období, příp. i několika účetních období. (Skálová, 2019)

Rezervy se člení na (Sedláček, 2016):

- **zákonné rezervy** (dány zákonem o rezervách),
- **ostatní rezervy** (dány rozhodnutím samotného podniku).

Mezi zákonné rezervy patří např. i rezerva na daň z příjmu, která se musí tvořit v případě, že ÚJ sestavila účetní závěrku dříve, než vypočítala výši své daňové povinnosti. V dalším období, kdy se vypočítá přesná částka, se rezerva rozpustí a zaúčtuje. (Sedláček, 2016)

Pro zaúčtování zákonných rezerv (nezáleží, zda se jednalo o tvorbu nebo čerpání) se použije účet 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv a účet 451 – Zákonné rezervy. V případě zaúčtování ostatních rezerv je postup stejný, mění se pouze účty. Používají se účet 554 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv a účet 459 – Ostatní rezervy. Obecné předpisy pro zaúčtování zákonných rezerv zobrazuje tabulka č. 14 a pro zaúčtování ostatních rezerv tabulka č. 15. (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Tabulka 14: Účtování zákonných rezerv

Název účetního případu	MD	D
Tvorba zákonných rezerv	552	451
Čerpání zákonných rezerv	451	552

Zdroj: upraveno podle (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 14 vyplývá, že se tvorba zákonných rezerv účtuje na vrub účtu 552 a ve prospěch účtu 451. Čerpání zákonných rezerv se účtuje na vrub účtu 451 a ve prospěch účtu 552. (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Tabulka 15: Účtování ostatních rezerv

Název účetního případu	MD	D
Tvorba ostatních rezerv	554	459
Čerpání ostatních rezerv	459	554

Zdroj: upraveno podle (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 15 vyplývá, že se tvorba ostatních rezerv zaúčtuje na vrub účtu 554 a ve prospěch účtu 459. Čerpání ostatních rezerv se účtuje na vrub účtu 459 a ve prospěch účtu 554. (Sedláček, 2016; Skálová, 2019)

2.6 Opravné položky k pohledávkám

Opravné položky se vytváří nejen k pohledávkám (u kterých jsou však nejčastější), ale také např. k majetku (stroje, zásoby). Oproti odpisům, které zobrazují trvalé snížení hodnoty, OP znázorňují pouze přechodné snížení hodnoty. K pohledávkám se OP vytváří po lhůtě splatnosti a díky nim ÚJ dodržuje zásadu opatrnosti. (Kadlec, 2018; Novotný, 2019)

K zaúčtování OP se používá účet 391 – OP k pohledávkám a dále buď účet 558 – Tvorba a zúčtování zákonných OP v provozní činnosti, nebo 559 – Tvorba a zúčtování OP v provozní činnosti. Díky účtu 391 se OP nepromítají přímo do stavu pohledávek. Obecné předpisy pro zaúčtování OP k pohledávkám zachycuje tabulka č. 16. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Tabulka 16: Účtování OP k pohledávkám

Název účetního případu	MD	D
Tvorba nebo zvýšení OP	558/559 (účet pro tvorbu a zúčtování dané OP)	391
Zrušení, snížení, použití OP	391	558/559 (účet pro tvorbu a zúčtování dané OP)

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 16 vyplývá, že se tvorba či zvýšení OP účtuje na vrub účtu pro tvorbu a zúčtování dané OP a ve prospěch účtu 391. V případě zrušení, snížení či použití OP je postup opačný a tato skutečnost se zaúčtuje na vrub účtu 391 a ve prospěch účtu pro tvorbu a zúčtování dané OP. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

2.7 Kurzové rozdíly

Kurzové rozdíly vznikají v případě, že podnik obchoduje se zahraničním. Jsou to rozdíly mezi českou a cizí měnou. Vznikají buď v okamžiku uskutečnění účetního případu (např. úhrada závazku, inkaso pohledávky), nebo k rozvahovému dni (např. neuhrazená faktura do konce roku, kdy došlo ke snížení hodnoty pohledávky poklesem kurzu), kdy ÚJ přepočítává cizí měnu na českou měnu. (Novotný, 2019; Skálová, 2019; Šteker a Otrusínová, 2016)

Pro přepočet z cizí měny na českou měnu se používá buď denní, nebo pevný kurz. Oba se opírají o kurz ČNB, liší se pouze v aktuálnosti kurzu. Denní kurz je aktuální kurz vyhlášený ČNB k okamžiku uskutečnění účetního případu, příp. k rozvahovému dni. Pevný kurz je kurz, který si ÚJ v jednom okamžiku stanovila podle kurzu ČNB. Pevný kurz ÚJ používá po předem určenou dobu, která nesmí být delší než jedno účetní období. Tento kurz nelze použít ke konci účetního období. (Novotný, 2019; Skálová, 2019; Šteker a Otrusínová, 2016)

Změna hodnoty pohledávky vlivem kurzu se účtuje pomocí účtu 311 – Pohledávky z obchodních vztahů a dále buď pomocí účtu 663 – Kurzové zisky, nebo pomocí účtu 563 – Kurzové ztráty. Obecné předpisy pro zaúčtování kurzových rozdílů pohledávek znázorňuje tabulka č. 17. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Tabulka 17: Změna hodnoty pohledávky

Název účetního případu	MD	D
Zvýšení hodnoty pohledávky	311	663
Snížení hodnoty pohledávky	563	311

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 17 vyplývá, že se zvýšení hodnoty pohledávky účtuje na vrub účtu 311 a ve prospěch účtu 663. Snížení hodnoty pohledávky se účtuje přesně naopak, na vrub účtu 563 a ve prospěch účtu 311. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Kurzový rozdíl může dále také vznikat u závazků. Změna hodnoty závazku vlivem kurzu se účtuje pomocí účtu 321 – Závazky z obchodních vztahů a dále buď pomocí účtu 663 – Kurzové zisky, nebo účtu 563 – Kurzové ztráty. Obecné předpisy pro zaúčtování kurzového rozdílu závazků ukazuje tabulka č. 18. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Tabulka 18: Změna hodnoty závazku

Název účetního případu	MD	D
Zvýšení hodnoty závazku	563	321
Snížení hodnoty závazku	321	663

Zdroj: upraveno podle (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 18 vyplývá, že se zvýšení hodnoty závazku se účtuje na vrub účtu 563 a ve prospěch účtu 321. Snížení hodnoty závazku se účtuje přesně naopak, na vrub účtu 321 a ve prospěch účtu 663. (Novotný, 2019; Skálová, 2019)

2.8 Daň z příjmu

Dalším krokem účetní uzávěrky je výpočet daně z příjmu. Daň z příjmu se člení na splatnou a odloženou. (Šteker a Otrusínová, 2016)

2.8.1 Splatná daň z příjmu

Pro výpočet splatné daně z příjmu je důležitý výsledek hospodaření před zdaněním, neboť díky němu lze stanovit základ daně z příjmu. Musí se ale upravit o nedaňové náklady a výnosy, které se nezahrnují do základu daně, a také se při výpočtu musí zohlednit odpisy. V případě, že jsou daňové odpisy vyšší než účetní, snižuje jejich rozdíl daňový základ.

V opačném případě, když účetní odpisy převyšují daňové, zvyšuje jejich rozdíl daňový základ. (Šteker a Otrusinová, 2016)

Mezi nedaňové náklady patří např. (Šteker a Otrusinová, 2016):

- náklady na reprezentaci,
- tvorba a zúčtování jiných než zákonných rezerv a opravných položek,
- nesmluvní pokuty a penále,
- apod.

Příkladem výnosů, které se nezahrnují do základu daně z příjmu, jsou podíly na zisku zdaněné srážkovou daní. (Šteker a Otrusinová, 2016).

Samotná splatná daň z příjmu se počítá způsobem, který zobrazuje tabulka č. 19.

Tabulka 19: Výpočet daně z příjmu

	Základ daně upravený o nedaňové náklady a o nezahrnované výnosy
-	odčitatelné položky (např. daňová ztráta minulých let)
=	základ daně snížený o odčitatelné položky (zaokrouhuje se na 1 000 Kč dolů)
*	Sazba daně z příjmu
=	Splatná daň z příjmu
-	Slevy na dani (např. na zaměstnance s postižením)
=	Daň z příjmu po slevách
-	Zálohy na daň z příjmu
=	Nedoplatek/přeplatek

Zdroj: upraveno podle (Šteker a Otrusinová, 2016)

Účtování splatné daně z příjmu se účtuje pomocí účtu 591 – Daň z příjmů (splatná) a účtu 341 – Daň z příjmů. Zůstatek na účtu 341 zobrazuje buď přeplatek, nebo nedoplatek. Předpis splatné daně z příjmu zobrazuje následující tabulka č. 20. (Skálová, 2019)

Tabulka 20: Předpis splatné daně

Název účetního případu	MD	D
Předpis splatné daně	591	341

Zdroj: upraveno podle (Skálová, 2019)

Z tabulky č. 20 vyplývá, že předpis splatné daně se účtuje na vrub účtu 591 a ve prospěch účtu 341. (Skálová, 2019)

2.8.2 Odložená daň z příjmu

Odloženou daň z příjmu mají povinnost účtovat ÚJ, které tvoří účetní závěrku v plném rozsahu anebo jsou součástí konsolidačního celku. Pomocí odložené daně z příjmu se účtují prozatímní rozdíly, které vznikají mezi účetním a daňovým pohledem. Když je účetní hodnota vyšší než daňová, vznikají zdanitelné rozdíly, které se účtují jako odložený daňový závazek. Když je účetní hodnota nižší než daňová, vznikají odčitatelné rozdíly, které se účtují jako odložená daňová pohledávka. (Šebestíková, 2011)

Odložená daň z příjmu se účtuje pomocí účtu 481 – Odložený daňový závazek a pohledávka a účtu 592 – Daň z příjmů (odložená). Účtování odložené daně z příjmu zobrazuje tabulka č. 21. (Šebestíková, 2011)

Tabulka 21: Odložená daňová pohledávka/odložený daňový závazek

Název účetního případu	MD	D
Odložená daňová pohledávka	481	592
Odložený daňový závazek	592	481

Zdroj: upraveno podle (Šebestíková, 2011; Skálová, 2019)

Z tabulky č. 21 vyplývá, že se odložená daňová pohledávka účtuje na vrub účtu 481 a ve prospěch účtu 592. Odložený daňový závazek se účtuje přesně naopak, na vrub účtu 592 a ve prospěch účtu 481. (Skálová, 2019; Šebestíková, 2011)

K výpočtu se používá závazková metoda s rozvahovým přístupem, tzn. pozdější zaplacení daně a vznik rozdílů pouze z rozvahových položek. (Šebestíková, 2011)

Pro výpočet odložené daně slouží vzorec (4). (Šebestíková, 2011)

$$\text{Odložená daň} = \text{výsledný dočasný rozdíl} * \text{sazba daně pro další období} \quad (4)$$

2.9 Uzavření účtů

Po dokončení všech uzávěrkových prací může dojít k uzavření účtů. Před uzavřením je nutné znát obraty stran MD a D a konečné zůstatky aktivní a pasivních účtů, které se poté převedou na účet 702 – Konečný účet rozvážný, a nákladových a výnosových účtů, jež se poté převedou na účet 710 – Účet zisku a ztráty. Jako poslední proběhne zaúčtování buď vzniklého zisku, nebo vzniklé ztráty pomocí účtů 702 a 710. Účtování zisku a ztráty zobrazuje tabulka č. 22. (Skálová, 2019; Novotný, 2019)

Tabulka 22: Účtování zisku a ztráty

Název účetního případu	MD	D
Zisk	710	702
Ztráta	702	710

Zdroj: upraveno podle (Skálová, 2019)

Z tabulky č. 22 je patrné, že zisk se účtuje na vrub účtu 710 a ve prospěch účtu 702. Naopak ztráta se účtuje na vrub účtu 702 a ve prospěch účtu 710. (Skálová, 2019)

Po uzavření účtu se může přejít k sestavení jednotlivých účetních výkazů. (Skálová, 2019)

2.10 Účetní závěrka

Účetní závěrka je vrcholem účetnictví v daném účetním období. Znázorňuje účetní výkazy a přílohu. Účetní výkazy jsou celkem čtyři (Novotný, 2019):

- rozvaha,
- výsledovka,
- přehled o peněžních tocích,
- přehled o změnách vlastního kapitálu.

ÚJ jsou rozděleny do čtyř kategorií. Jedná se o mikro, malé, střední a velké ÚJ. Neauditované a auditované mikro a malé účetní jednotky povinně sestavují pouze rozvahu, výsledovku a přílohu. Neauditované mikro a malé ÚJ rozvahu, výsledovku a přílohu sestavují ve zkráceném rozsahu. Auditované mikro a malé ÚJ rozvahu, výsledovku a přílohu sestavují v plném rozsahu. Střední a velké ÚJ sestavují jak rozvahu, výsledovku a přílohu (v plném rozsahu), tak přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu. (Novotný, 2019) (Šteker a Otrusínová, 2016)

Rozvaha

Rozvaha (neboli bilance) sděluje výši aktiv a pasiv k určitému datu, a tím poskytuje informace o majetku a způsobu pořízení tohoto majetku. (Hejná, 2019; Sedláček, 2016)

Pro sestavení rozvahy je velmi důležitým pojmem bilanční rovnice. Tato rovnice říká, že se v rozvaze aktiva vždy musí rovnat pasivům. Za aktiva se považuje DM a oběžný majetek podniku a za pasiva vlastní a cizí kapitál. (Sedláček, 2016; Hauzanová, 2016)

V rozvaze jsou aktiva běžného období rozdělena do tří hodnot. Jedná se o brutto, což je hodnota daného aktiva před oprávkami a opravnými položkami. Dále o korekce, což je hodnota oprávek a opravných položek daného aktiva, a poslední netto, což je hodnota daného aktiva po odečtení oprávek a opravných položek. Aktiva minulého období a pasiva minulého i běžného období jsou zobrazena pouze v netto hodnotě. (Šteker a Otrusínová, 2016)

Výsledovka

Výsledovka (neboli výkaz zisku a ztrát) podává informace o výnosech a nákladech. Dále sděluje, jakého HV podnik za určité období dosáhl (buď zisku, nebo ztráty). Zisku podnik dosahuje v případě, že výnosy převyšují náklady. Ztráty podnik dosahuje v případě, že náklady převyšují výnosy. (Hejná, 2019; Novotný, 2019; Sedláček, 2016)

Výsledovka se v současnosti skládá ze dvou dílčích HV. Jedná se o provozní a finanční HV. Dříve skládala ze tří dílčích HV (z provozního, finančního a mimořádného HV). Mimořádný HV byl ale roku 2016 zrušen. Provozní a finanční HV je možné vypočítat pomocí vzorců. Pro výpočet provozního VH slouží vzorec (5) a pro výpočet finančního VH slouží vzorec (6). (Martínková, 2016; Sedláček, 2016; Šteker a Otrusínová, 2016)

$$\text{Provozní výnosy} - \text{provozní náklady} = \text{Provozní VH} \quad (5)$$

$$\text{Finanční výnosy} - \text{finanční náklady} = \text{Finanční VH} \quad (6)$$

Celkový VH před a po zdanění je také možný vypočítat podle vzorců. Pro výpočet VH před zdaněním slouží vzorec (7) a pro výpočet VH po zdanění slouží vzorec (8). (Sedláček, 2016; Šteker a Otrusínová, 2016)

$$\text{Provozní VH} + \text{finanční VH} = \text{VH před zdaněním} \quad (7)$$

$$\text{VH před zdaněním} - \text{daň z příjmu} = \text{VH po zdanění} \quad (8)$$

Společně s rozvahou a výsledovkou se vždy sestavuje i příloha. Příloha vysvětluje informace, které jsou uvedené v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty. Informace, které musí příloha obsahovat, určuje zákon o účetnictví. (Skálová, 2019)

Cash Flow

Přehled o peněžních tocích (neboli Cash Flow) informuje o přírůstcích a úbytcích peněžních prostředků (např. peněz) a ekvivalentů (např. cenných papírů k obchodování). Zachycuje tři činnosti (Hejná, 2019; Novotný, 2019; Šteker a Otrusinová, 2016):

- provozní (např. základní výdělečná činnost),
- finanční (např. změny vlastního kapitálu a závazků),
- investiční (např. nákup či prodej DM).

Přehled o změnách vlastního kapitálu

Přehled o změnách vlastního kapitálu podává informace o tom, zda došlo ke zvýšení, příp. ke snížení vlastního kapitálu. Změnami mohou být např. buď vklady, nebo výběry vlastního kapitálu. (Cardová a Carda, 2020; Hejná, 2019; Šteker a Otrusinová, 2016)

Povinnosti spojené s účetní závěrkou

S účetní závěrkou se pojí určité povinnosti. Je nutné podotknout, že tyto povinnosti nemají všechny podniky. Podmínky jednotlivých povinností určuje zákon o účetnictví nebo zákon o obchodních korporacích. Jedná se o následující povinnosti (Novotný, 2019; Skálová, 2019):

- ověření účetní závěrky auditorem (povinnost pro ty podniky, které splňují hraniční podmínky stanovené zákonem o účetnictví), s ověřením souvisí zpráva auditora s jeho výrokem,
- zpracování výroční zprávy (povinnost pro ty účetní jednotky, které podléhají auditu),
- zpracování zprávy o vztazích (povinnost pro podniky, co jsou ovládanou osobou),
- schválení účetní závěrky (povinnost podle zákona o obchodních korporacích),
- zveřejnění účetní závěrky (povinnosti pro podniky, co jsou zapsané ve veřejném rejstříku)
- archivace.

3 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÉHO PODNIKU

Tato kapitola se zabývá představením vybraného podniku (včetně jeho historie). Dále ukáže, jak podnik hospodařil v letech 2016–2019. Rok 2020 uveden není, protože informace o něm nebyly v době vypracovávání práce dostupné. Na přání podniku nebude uváděn jeho skutečný název, ale bude pojmenován jako společnost ABC s. r. o. Veškeré informace byly získány pomocí rozhovorů s vedením a hlavní účetní společnosti ABC s. r. o. nebo z vnitřních dokumentů této společnosti.

3.1 Základní informace o společnosti a její historie

Společnost ABC s. r. o. je společností s ručením omezeným, která sídlí v Ústí nad Orlicí. Společnost se věnuje výrobě, poskytování služeb a obchodu. Společnost obchoduje v České republice i v Evropské Unii (nejčastěji s Německem).

Společnost ABC s. r. o. vznikla v lednu roku 1995 tím, že byla zapsána do obchodního rejstříku. Založilo ji celkem pět společníků (čtyři fyzické osoby a jedna právnická osoba). Od svého vzniku se společnost neustále rozvíjela tím, že rozšiřovala své předměty činnosti a díky tomu i zaměstnávala stále více pracovníků.

Svou činnost zahájila poskytováním systémové podpory systému Comet. O dva roky později, a to v roce 1997, začala programovat SW na zakázku a implementovat informační systém QI. Od roku 1998 poskytuje servis a prodej SW a HW a od roku 1999 provádí montáže, projekci a servis slaboproudých systémů (např. kamerových systémů, elektronických zabezpečovacích systémů či přístupových systémů). V roce 2006 naposledy rozšířila svůj předmět činnosti o montáž elektrických zařízení do 1 000 V. Každý předmět činnosti představuje ve společnosti jedno středisko.

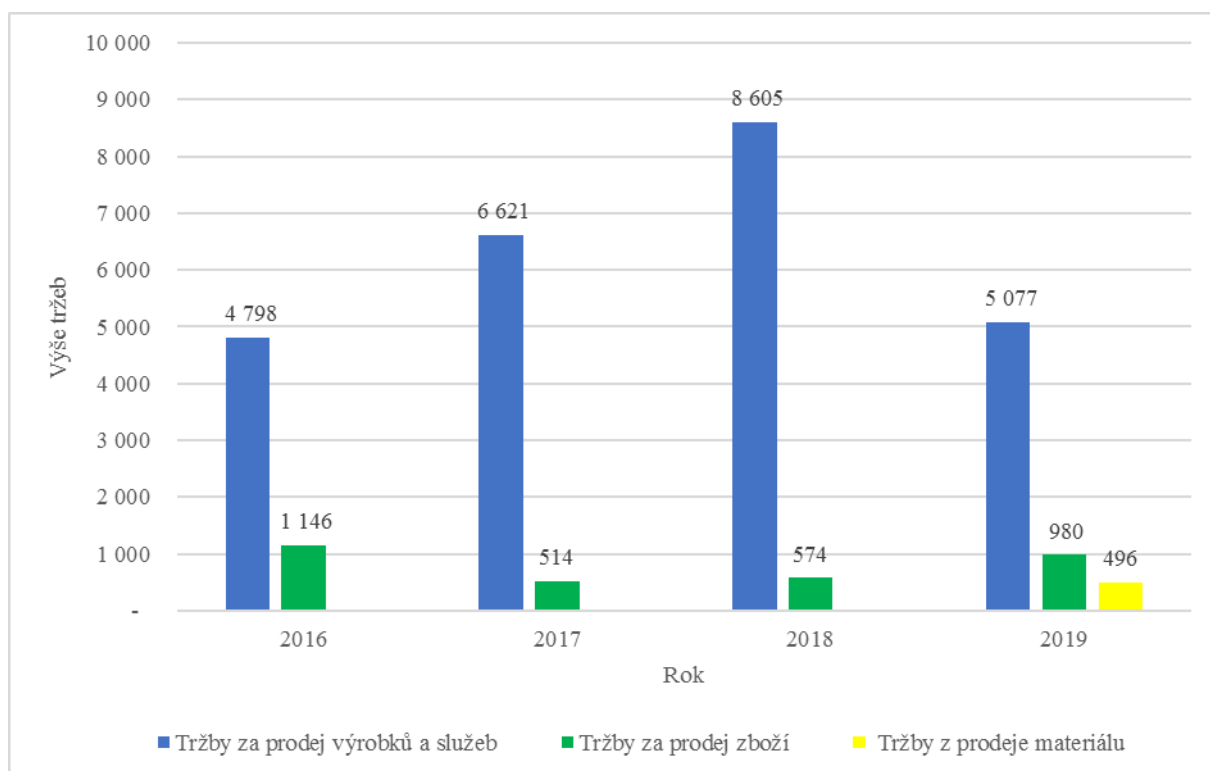
Společnost svou činnost zahájila se sedmi pracovníky. Největší počet zaměstnanců zaznamenala v roce 1999, kdy dosáhl počtu dvaceti zaměstnanců. Tento rok byl zlomový, protože je to okamžik, kdy společnost dosáhla nejvyššího počtu zaměstnanců, avšak poté se počet zaměstnanců začal postupně snižovat. Zaměstnancům byly nabídnuty lepší pracovní podmínky od zákazníků, pro které dříve naprogramovali SW, a někteří je přijali.

Významným okamžikem v historii této společnosti bylo její rozdělení v roce 2012. Došlo k oddělení střediska, které se zabývalo implementací informačního systému QI. Momentálně tedy společnost ABC s. r. o. poskytuje pouze prodej a servis HW a SW a provádí montáže, projekci a servis slaboproudých systémů a elektrických zařízení do 1 000 V.

3.2 Hospodaření společnosti

Hospodaření společnosti ABC s. r. o. je ovlivněno zakázkami, jejich četností a velikostí. Tato společnost získává své zakázky výběrovým řízením. Vzhledem k tomu, že se jedná o mikropodnik má oproti větším podnikům menší šanci zakázku ve výběrovém řízení získat. Musí totiž svou nabízenou cenou za zakázku alespoň pokrýt předpokládané náklady, které budou potřebné k dané výrobě.

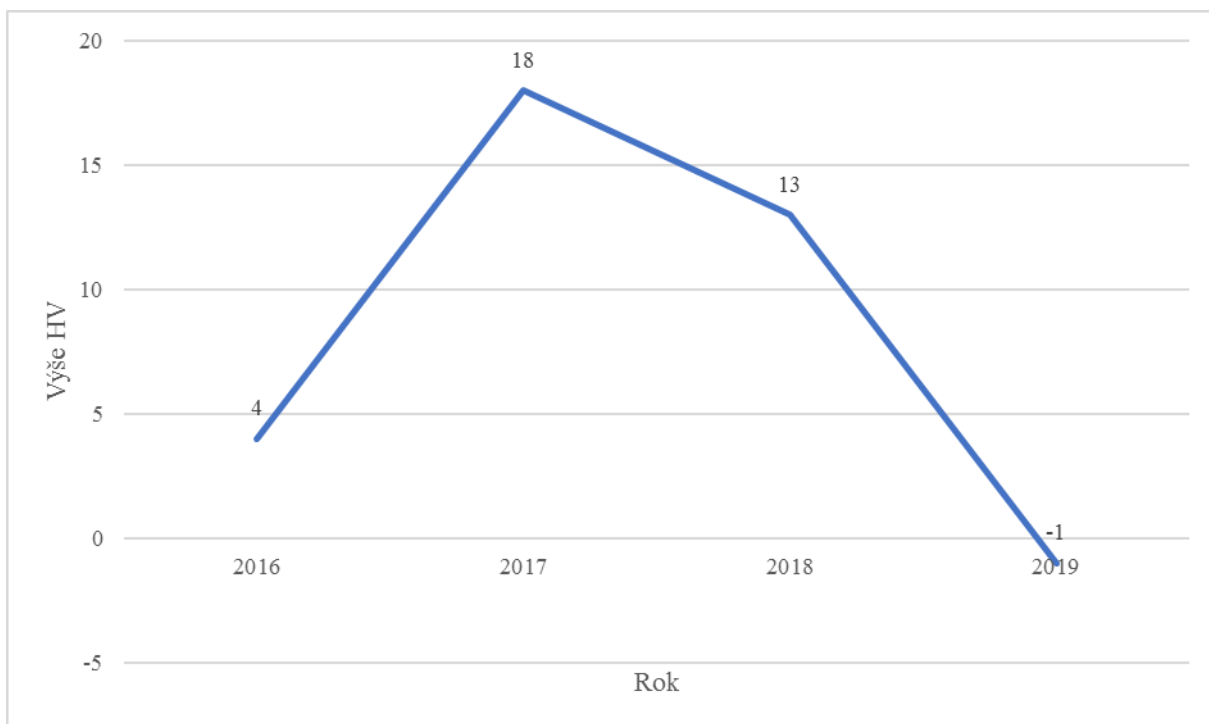
Společnosti se v letech 2016 až 2018 v tržbách dařilo, získávala mnoho výhodných zakázek, tudíž její tržby měly rostoucí tendenci. V roce 2019 však došlo k poklesu. Největší část tržeb tvořily tržby za prodej výrobků a služeb, následovaly tržby za prodej zboží a poslední částí tržeb byly tržby za prodej materiálu. Materiál podnik prodával pouze v roce 2019, a to z důvodu, že v tomto roce materiál v podniku přebýval a podnik ho už dále nepotřeboval. Prodej materiálu není předmětem činnosti tohoto podniku.

Obrázek 1: Vývoj a složení tržeb v letech 2016-2019 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování podle vnitřních dokumentů společnosti

Podnik sice dosahoval vysokých tržeb, ale nedosahoval vysokých zisků. Výnosy (největší část tvořily právě tržby) a náklady se skoro téměř rovnaly, a proto podnik nevykazoval vysoké zisky.

Obrázek 2: Hospodářský výsledek v letech 2016-2019 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování podle vnitřních dokumentů společnosti

Z obrázku č. 2 je patrné, že v podniku od roku 2016 do roku 2018 převyšovaly výnosy nad náklady a podnik dosahoval zisku. Nejnižšího zisku za zobrazené období dosáhl v roce 2016, a to 4 tis. Kč, naopak nejvyššího zisku dosáhl v roce 2017, a to 18 tis. Kč. Podnik se dokonce ocitl ve ztrátě, a to v roce 2019. Ztráta činila 1 tis. Kč. V podniku v tomto roce převyšovaly náklady nad výnosy.

4 PRŮBĚH ÚČETNÍ UZÁVĚRKY VE VYBRANÉM PODNIKU

Tato kapitola popisuje průběh účetní uzávěrky za rok 2019 ve vybraném podniku a ukazuje předpisy pro účtování účetních případů, které se během účetní uzávěrky musely zaúčtovat. U předpisů jsou uvedeny i názvy použitých účtů, příp. částka. Účetním obdobím společnosti byl kalendářní rok. Ve sledovaném roce tedy trvalo od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019. Společnost vedla podvojný účetnictví a k účetní evidenci používala účetní a personální software QI.

4.1 Inventarizace

Společnost ABC s. r. o. prováděla inventarizaci k 31. 12. 2019 na základě příkazu jednatelů. Tento příkaz určil hlavní inventarizační komisi a pět dílčích inventarizačních komisí. Každá komise byla složená ze 2–3 zaměstnanců. Mezi dílčí inventarizační komise patřila např. inventarizační komise pro inventuru materiálových zásob, inventarizační komise pro inventuru pokladní hotovosti či inventarizační komise pro inventuru pohledávek a závazků. V příkazu jednatelů se také vyskytovaly termíny pro vykonání jednotlivých inventur.

Inventarizace materiálových zásob

Inventarizace materiálových zásob byla zahájena fyzickou inventurou, při které stanovená inventarizační komise přepočítala, přeměřila a převážila skutečný stav zásob a zboží na skladě a NV. Při inventuře NV musela být dále provedena dokladová inventura, při které se určovalo, jaká část NV byla již hotová. Inventarizační komise stavy jednotlivých zásob v průběhu inventury zapisovala do inventurního soupisu.

Následovalo porovnání skutečně zjištěného stavu jednotlivých zásob (uvedeným v inventurním spisu) se stavem zásob uvedeným ve skladových kartách. ÚJ účtovala o zásobách způsobem B, proto k evidenci zásob používala skladové karty, do kterých pracovník skladu zaznamenával každé naskladnění a vyskladnění jednotlivých zásob.

Poté proběhlo vyhodnocení výsledku (určení, zda došlo k rozdílu). V roce 2019 nebyl zjištěn žádný rozdíl. Výsledek byl předán hlavní inventarizační komisi, která provedla namátkovou kontrolu, aby se přesvědčila, že všechno souhlasí, a výsledek schválila. Nemusel se zúčtovat žádný inventarizační rozdíl.

Pokud by došlo k rozdílu, hlavní inventarizační komise by nařídila zúčtování. V případě manka by určila způsob zúčtování (buď s náhradou, či bez náhrady). V případě přebytku by pouze potvrdila jeho zúčtování. V obou případech by hlavní inventarizační komise nakonec předala výsledky účtárně, která inventarizační rozdíly zaúčtovala.

Inventarizace pokladní hotovosti

Inventarizace pokladní hotovosti byla zahájena fyzickou inventurou pokladní hotovosti, kdy stanovená inventarizační komise přepočítala bankovky a mince v pokladně a sepsala inventarizační zápis, jehož součástí byla tzv. výčetka. Výčetku zobrazuje tabulka č. 24. Do výčetky inventarizační komise zapsala zjištěný počet jednotlivých bankovek a mincí, celkovou sumu jednotlivých bankovek a mincí a konečný stav peněz v pokladně. Výčetka byla poté předána účtárně, která stav pokladny uvedený ve výčetce porovnála se stavem pokladny uvedeným v účetní evidenci. Zjistila, že konečný zůstatek v pokladně odpovídá konečnému zůstatku ve výčetce. Tento výsledek byl poté předán hlavní inventarizační komisi a vzhledem k tomu, že vše souhlasilo, nemusel se zaúčtovat žádný inventarizační rozdíl. V případě vzniku rozdílu, by byl výsledek předán hlavní inventarizační komisi, která by rozhodla o jeho zaúčtování a náhradě. A poté by byl účtárnou zaúčtován.

Tabulka 23: Výčetka

Hodnota bankovky/mince	Počet kusů	Celkem (v Kč)
5 000	-	-
2 000	-	-
1 000	8	8 000
500	2	1 000
200	2	400
100	10	1 000
50	2	100
20	1	20
10	8	80
5	3	15
2	5	10
1	11	11
Celkem v pokladně	-	10 636

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Inventarizace pohledávek a závazků

Inventarizace pohledávek a závazků byla v podniku zahájena již koncem října 2019, kdy účtárna kontrolovala jednotlivé položky saldokonta. Zjišťovala, zda eviduje rizikové pohledávky (např. pohledávky nových odběratelů nebo nereagujících odběratelů, velké či staré a dosud neuhrazené pohledávky). V roce 2019 nebyla zjištěna žádná riziková pohledávka. Společnost v rizikových případech zasílá odběratelům konfirmační dopisy, a to většinou koncem listopadu. Slouží pro ni jako potvrzení od odběratele, že daná pohledávka souhlasí. Konfirmační dopisy také pomáhají najít případné nesoulady (např. chybějící fakturu) a slouží jako podklad pro tvorbu opravných položek.

Při samotné dokladové inventuře došlo ke kontrole stavu jednotlivých pohledávek a závazků. Určovalo se, zda odběratelé odpověděli na konfirmační dopisy a zda stav a hodnota souhlasí. V případě, že by stav nesouhlasil, vytvořila by se opravná položka. Dále proběhla kontrola konečného zůstatku bankovního účtu v účetní evidenci s výpisem z bankovního účtu. Společnost si také ověřovala stav pohledávek a závazků u finančního úřadu, okresní správy sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven. Těmto institucím zaslala žádosti o vydání potvrzení. Následovala dokladová inventura ostatních rozvahových účtů doložením jednotlivých položek, které do těchto účtů patřily. V roce 2019 nebyl zjištěn žádný rozdíl a tento výsledek byl předán hlavní inventarizační komisi.

V případě rozdílu (např. úhrada faktury dvakrát a bez zpětné vratky dodavatele) by účtárna předala výsledek hlavní inventarizační komisi, která by určila, kdo by přeplatek vymáhal od dodavatele zpět.

4.2 Odpisy dlouhodobého majetku

Společnost v roce 2019 evidovala většinu již odepsaného majetku až na osobní automobil značky Škoda Octavia, který pořídila za 120 tis. Kč v únoru roku 2018. Zařadila ho do používání k 1. 3. 2018. K odpisování tohoto automobilu ÚJ používala jak účetní, tak daňové odpisy. Je také nutné zmínit, že výši odpisů vypočítal sám účetní SW po zařazení majetku.

Účetní odpisy

Při pořízení si ÚJ stanovila, že bude automobil odpisovat od data zařazení a že bude používat účetní odpisy časové. Dále si určila předpokládanou dobu použitelnosti tohoto automobilu, a to 5 let. Měsíční odpis činil 2 tis. Kč. Odpis v první roce, tedy v roce 2018, se rovnal 20 tis. Kč, protože se začal odpisovat až v březnu. V roce 2019 vykazovala roční odpis 24 tis. Kč.

K odpisování tohoto automobilu si ÚJ vytvořila analytický účet 082 500. Účetní předpisy pro odpisování v prvním roce odpisování a ve druhém roce odpisování znázorňuje tabulka č. 24.

Tabulka 24: Odpis osobního automobilu v roce 2018 a 2019

Název účetního případu	MD	D	Částka (v tis. Kč)
Účetní odpis osobního automobilu v roce 2018	551 300	082 500	20
Účetní odpis osobního automobilu v roce 2019	551 300	082 500	24

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Z tabulky č. 24 vyplývá, že ÚJ účetní odpis osobního automobilu zaúčtovala na vrub účtu 551 300 – Odpisy DHM a ve prospěch účtu 082 500 – Oprávky k dopravním prostředkům.

Daňové odpisy

Osobní automobil byl podle zákona o dani z příjmu zařazen do 2. odpisové skupiny, podle které doba odpisování činila 5 let. ÚJ používala rovnoměrné daňové odpisy. Výpočet daňového odpisu pro první rok odpisování lze podle vztahu (1) vypočítat následovně:

$$O_1 = 120\,000 * (11/100) = 13\,200,- \text{ Kč}$$

Odpis v roce 2019 (jakožto v druhém roce odpisování) lze podle vztahu (2) vypočítat následovně:

$$O_2 = 120\,000 * (22,25/100) = 26\,700,- \text{ Kč}$$

Odpis v dalších třech letech činí také 26 700,- Kč, protože se roční procentní sazby rovnají.

4.3 Zásoby

ÚJ účtovala o zásobách způsobem B, tzn. že účtovala zásoby přímo do spotřeby, nikoli na sklad. Evidence zásob probíhala pomocí tzv. skladových karet, do kterých pracovník skladu zaznamenával naskladnění a vyskladnění jednotlivých zásob.

Společnost ABC s. r. o. v roce 2019 evidovala pouze nakoupené zásoby. Mezi zásoby společnosti patřil materiál na skladě (např. kabely), zboží na skladě (např. notebook) a NV (např. rozpracovaná zakázka).

V průběhu roku ÚJ účtovala o zásobách pomocí dvou analytických účtů. Jednalo se o účty 501 100 a 504 200. Účet 501 100 používala pro zaúčtování přímého materiálu, mezi který patřil materiál, který nakoupila pro zakázku (např. kabely, kamery). Účet 504 200 používala pro zaúčtování nakoupeného zboží. Konkrétně se jednalo o drobný HW (např. počítače, tiskárny). Nepoužívaly se zde účty skladu.

Pomocí účtů skladu se účtovala až ke konci účetního období, kdy došlo k převedení stavu zásob na sklad. Ke konci roku 2019 tedy došlo k převedení inventurního stavu materiálu a zboží na sklad. K poslednímu dni účetního období ÚJ také účtovala o NV pomocí dalšího analytického účtu 581 100. Účtování zmíněných skutečností zobrazuje tabulka č. 25.

Tabulka 25: Účtování zásob způsobem B ke konci roku 2019

Účtování ke konci roku 2019	MD	D	Částka (v tis. Kč)
Převod inventurního stavu materiálu na sklad	112 100	501 100	206
Převod inventurního stavu zboží na sklad	132 100	504 200	40
Zúčtování inventurního stavu NV	121 100	581 100	492

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Z tabulky č. 25 vyplývá, že převedení inventurního stavu materiálu na sklad ÚJ zaúčtovala na vrub účtu 112 100 – Materiál na skladě a ve prospěch účtu 501 100 – Spotřeba přímého materiálu. Převedení inventurního stavu zboží zaúčtovala na vrub účtu 132 100 – Zboží na skladě a ve prospěch účtu 504 200 – Prodané zboží (drobné celky HW). Zúčtování inventurního stavu NV zaúčtovala na vrub účtu 121 100 – Nedokončená výroba a ve prospěch analytického účtu 581 100 – Náklady na změnu stavu NV.

4.4 Přechné účty aktiv a pasiv

Pro zaúčtování účetních případů do toho období, se kterým časově a věcně souvisí, používala ÚJ účty časového rozlišení. Pro zaúčtování účetních případů, u kterých chyběl doklad, používala dohadné účty.

Ze skupiny účtů časového rozlišení účtovala pomocí účtů nákladů příštích období a výnosů příštích období (tedy o nákladech či výnosech, které souvisely s rokem 2020, ale představovaly výdaje či příjmy již v roce 2019). Ze skupiny dohadných účtů účtovala pouze

pomocí dohadných účtů pasivních, tedy o nevyfakturovaných závazcích, u kterých kvůli chybějící faktuře neznala přesnou částku. Částku společnost odhadovala podle částky uvedené v předchozí faktuře.

Časové rozlišení nákladů a výnosů – náklady a výnosy příštích období

Nejčastěji používaným účtem pro zaúčtování nákladů příštích období byl analytický účet 381 200, který využívala k zaúčtování pojištění svých automobilů. Automobilů společnost evidovala několik, neboť je potřebovala k dopravě pracovníků a materiálu na místa montáží. ÚJ pro zaúčtování nákladů příštích období používala další analytický účet, a to účet 381 010. Pomocí tohoto účtu účtovala o předplatném časopisu. K zaúčtování výnosů příštích období používala společnost pouze jeden účet, kterým byl analytický účet 384 100. Pomocí tohoto účtu zúčtovala nájemné přijaté předem. Účtování pomocí účtů časového rozlišení ve společnosti v roce 2019 zobrazuje tabulka č. 26.

Tabulka 26: Náklady příštích období

Název účetního případu	MD	D
Pojistná smlouva	548 100 381 200	325 100
Úhrada pojištění automobilu	325 100	221 300

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Tabulka č. 26 zobrazuje zaúčtování pojištění. Důležitým krokem bylo zaúčtování pojistné smlouvy, kterou ÚJ zaúčtovala na vrub účtu 548 100 – Pojištění aut a ve prospěch účtu 325 100 – Ostatní závazky (pojištění aut). Pojistnou smlouvu zaúčtovala i pro následující období na vrub účtu 381 200 – Náklady příštích období (pojištění aut) a ve prospěch účtu 325 100. Úhradu pojištění zaúčtovala na vrub účtu 325 100 a ve prospěch účtu 221 300 – Bankovní účet.

Dohadné účty – dohadné účty pasivní

Mezi nevyfakturované závazky společnosti patřily nevyfakturované dodávky zboží a materiálu. Pro jejich zaúčtování si společnost vytvořila dva analytické účty k dohadným účtům pasivním. K zaúčtování nevyfakturovaných dodávek zboží ÚJ používala analytický účet 389 400 a k zaúčtování nevyfakturovaných dodávek materiálu používala analytický účet 389 500. Použití těchto účtů v roce 2019 zobrazuje tabulka č. 27.

Tabulka 27: Nevyfakturovaná dodávka materiálu a zboží

Název účetního případu	MD	D
Nevyfakturovaná dodávka zboží	504 200	389 400
Nevyfakturovaná dodávka materiálu	501 100	389 500

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Z tabulky č. 27 vyplývá, že nevyfakturovaná dodávka zboží byla zaúčtována na vrub účtu 504 200 – Prodané zboží (drobné celky HW) a ve prospěch již zmíněného účtu 389 400 – Dohadné účty (nevyfakturované zboží). Nevyfakturovaná dodávka materiálu byla zaúčtována na vrub účtu 501 100 – Spotřeba přímého materiálu a ve prospěch již zmíněného analytického účtu 389 500 – Dohadné účty (nevyfakturovaný materiál).

4.5 Rezervy a opravné položky k pohledávkám

Společnost ABC s. r. o. ve sledovaném roce nevytvořila podmínky pro tvorbu rezerv a opravných položek k pohledávkám. Společnost nepodléhala auditu a v době účetní závěrky již daň z příjmu znala, proto nemusela tvořit rezervu na daň z příjmu. Opravné položky tvořit nemusela z důvodu dobré platební schopnosti svých odběratelů a neexistence pohledávek s dobou splatnosti delší než 180 dní.

4.6 Kurzové rozdíly

Společnost ABC s. r. o. poskytovala své služby a prodávala své výrobky i mimo Českou republiku, a to do států Evropské Unie. Nejčastěji obchodovala s Německem, pro které vystavovala faktury v eurech. K přepočtu eur na české koruny používala denní kurz stanovený ČNB ke dni zdanitelného plnění. Společnosti se používání denního kurzu vyplatilo více než používání pevného kurzu, a to z toho důvodu, že se zahraničím v roce 2019 obchodovala minimálně.

O kurzových rozdílech společnost účtovala společně s úhradou pohledávky. Kurzové rozdíly společnosti vznikly z důvodu neustále měnícího se kurzu a k jejich zaúčtování používala analytické účty. Nejčastěji účtovala pomocí účtu 563 100, protože v roce 2019 výrazně převyšovaly kurzové ztráty. Příklad zaúčtování kurzové ztráty zobrazuje tabulka č. 28. O kurzových ziscích ÚJ účtovala pomocí účtu 663 100.

Tabulka 28: Kurzová ztráta

Název účetního případu	MD	D
Úhrada faktury	221 300	311 300
Snížení hodnoty pohledávky	563 100	311 300

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Tabulka č. 28 zobrazuje zaúčtování úhrady faktury na vrub účtu 221 300 – Bankovní účet a ve prospěch účtu 311 300 – Odběratelé (zahraničí). Daný kurzový rozdíl (v tomto případě kurzová ztráta) se účtovala pomocí účtu 563 100 – Kurzové ztráty a účtu 311 300.

4.7 Daň z příjmu

Společnost ABC s. r. o. nebyla součástí konsolidovaného celku a nepodléhala auditu, a proto účtovala pouze o splatné dani z příjmu. K výpočtu splatné daně z příjmu využívala internetový daňový portál, kde daň z příjmu právnických osob vypočítala pomocí formuláře.

Pro výpočet daně z příjmu byl důležitý hospodářský výsledek před zdaněním, který společnosti automaticky vypočítal účetní SW. Hospodářský výsledek lze spočítat i manuálně, a to postupně podle vztahů (4), (5) a (6). Hospodářský výsledek před zdaněním se tedy rovnal 2 626 Kč.

Postup vypočítání daně z příjmu byl pro rok 2019 následující: Hospodářský výsledek by se upravil o rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy. Daňové odpisy převyšovaly účetní odpisy, proto by se rozdíl (2 700 Kč) od hospodářského výsledku odečetl a výsledek by se rovnal -74 Kč. K tomuto výsledku by se přičetly nedaňové náklady ve výši 18 096 Kč. Základ daně by tedy činil 18 022 Kč a následovalo by zaokrouhlení na tisíce dolů. Základ daně by se rovnal 18 000 Kč. Dalším krokem by bylo vynásobení základu daně sazbou daně z příjmu, která v roce 2019 pro právnické osoby činila 19 %. Výsledná daň by se rovnala (i podle výpočtu společnosti) 3 400 Kč. Žádné slevy na dani z příjmu si společnost uplatnit nemohla a zálohy na daň během roku neplatila.

Tabulka 29: Předpis splatné daně

Název účetního případu	MD	D
Předpis splatné daně	591 100	341 100

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Tabulka č. 29 zobrazuje předpis splatné daně, který byl zaúčtován na vrub účtu 591 100 – Splatná daň z příjmu a ve prospěch účtu 341 100 – Daň z příjmu právnických osob.

4.8 Uzavření účtů a účetní závěrka

Uzavření účtů

Uzavření účtů k 31. 12. 2019 proběhlo v několika krocích. Nejprve došlo ke zjištění obrátů jednotlivých syntetických a analytických účtů. Jako další byly zjištěny konečné zůstatky aktivních a pasivních účtů a účtů nákladů a výnosů. Konečné zůstatky aktivních a pasivních účtů byly poté převedeny na účet 702 a konečné zůstatky účtů nákladů a výnosů na účet 710. Společnost ABC s. r. o. v roce 2019 vykazovala ztrátu a pro její zaúčtování byly použity účty 702 a 710. Převedení ztráty zobrazuje tabulka č. 30.

Tabulka 30: Převod ztráty

Název účetního případu	MD	D
Převod HV (ztráty)	702	710

Zdroj: upraveno podle vnitřních dokumentů společnosti

Tabulka č. 30 zobrazuje převedení ztráty. Tato skutečnost byla zaúčtována na vrub účtu 702 a ve prospěch účtu 710.

Účetní závěrka

Na základě údajů z účetní uzávěrky byla vyhotovena účetní závěrka. V roce 2019 společnost ABC s. r. o. sestavovala pouze rozvahu, výsledovku a přílohu.

5 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

Tato kapitola se zabývá návrhy na zlepšení. Návrhy na zlepšení se týkají vedení účetnictví a hospodaření společnosti.

Návrhy na zlepšení – vedení účetnictví

Autorka hodnotí vedení účetnictví v této společnosti kladně. Společnost vede podvojně účetnictví podle platné legislativy a předpisů. Také dodržuje účetní zásady. Velkým kladem v oblasti účetnictví bylo jeho přehledné vedení. ÚJ měla vytvořený podrobný účtový rozvrh, který obsahoval velké množství analytických účtů. Tento postup hodnotí autorka kladně z důvodu lehkého zorientování v jejich účetnictví.

Autorka také pozitivně hodnotí postup při inventarizaci. Před jejím zahájením byl vydán příkaz jednatelů, který určil jednotlivé inventarizační komise a jmenovitě rozdělil jejich členy. Tento příkaz také dále upřesnil úkoly jednotlivých inventarizačních komisí a stanovil harmonogram provedení inventur. Autorka toto sledává jako velmi dobrý postup, protože pomocí podrobného příkazu jednatelů členové inventarizačních komisí přesně věděli, do jaké inventarizační komise patří a jaký je jejich úkol. Harmonogram jim dále poskytl možnost výborného naplánování. S harmonogramem inventur zároveň souvisí autorčin návrh na zlepšení, kterým je vyhotovení harmonogramu celé účetní uzávěrky. Harmonogram celé účetní uzávěrky by stejně jako harmonogram inventur poskytl dobré naplánování, ale s tím rozdílem, že by zahrnoval veškeré operace prováděné ke konci účetního období.

Kromě vytvoření harmonogramu celé účetní uzávěrky je dalším autorčíným návrhem na zlepšení změna způsobu odpisování. ÚJ odpisovala pouze osobní automobil a odpisovala jej časově. Autorka však doporučuje odpisování osobního automobilu pomocí výkonových účetních odpisů, neboť by díky nim ÚJ lépe viděla jeho využití.

Návrh na zlepšení – hospodaření společnosti

Mimo jiné autorka doporučuje zvýšení tržeb. K tomu by této společnosti mohla pomoci lepší propagace, pomocí které by bylo možné zvýšit povědomí o existenci této společnosti, získat nové zákazníky a větší množství výhodných zakázek. Posléze by společnost mohla začít více riskovat a nabízet vyšší ceny za zakázky.

Společnost ABC s. r. o. působí na trhu již od roku 1995, nicméně nepatří mezi známé společnosti. V dnešní multimediální době je nejlepší formou propagace reklama na internetu,

proto autorka doporučuje vylepšení webových stránek, které má společnost již vytvořené, nicméně neobsahují dostatek informací.

ZÁVĚR

Účetní uzávěrka je důležitým souborem operací vykonávaných ke konci každého účetního období, bez kterého by dané období nebylo možné uzavřít. Před jejím zahájením je vhodné si sestavit harmonogram uzávěrkových prací pro naplánování provedení jednotlivých operací. Účetní uzávěrka začíná provedením přípravných prací a končí sestavením účetní závěrky. S většinou účetních uzávěrkových prací napomáhá účetní software.

Jednou z nejdůležitějších částí je inventarizace majetku a závazků, kterou je celý proces účetní uzávěrky zahájen. Pomocí inventarizace se kontroluje, zda se účetní stav majetku a závazků rovná skutečnému stavu majetku a závazků. V případě, že by se účetní se skutečným stavem nerovnaly, vznikly by tzv. inventarizační rozdíly, které by musely být zaúčtovány. Během účetní uzávěrky se dále zúčtovávají, příp. kontrolují odpisy dlouhodobého majetku, provádí se závěrečné operace u zásob, zúčtovávají se přechodné položky, rezervy, opravné položky k pohledávkám a kurzové rozdíly. Mezi poslední kroky účetní uzávěrky patří výpočet daňové povinnosti, uzavření účtů a vyhotovení účetní závěrky. Rozsah účetní závěrky závisí na konkrétní kategorii, do které je daný podnik podle zákona o účetnictví zařazen.

Cílem této bakalářské práce byl popis účetních uzávěrkových operací ve vybraném podniku včetně uvedení návrhů na zlepšení. Práce se skládala ze dvou částí a obsahovala pět kapitol. První kapitola objasnila rozdíl mezi účetní uzávěrkou a účetní závěrkou. Dále ukázala, v jakém rozsahu je možné rozsah sestavit účetní výkazy a poukázala na to, že existují tři druhy účetní závěrky. Druhá kapitola popsala průběh jednotlivých účetních uzávěrkových operací, které se v rámci účetní uzávěrky provádí, a u každé uvedla obecné předpisy k zaúčtování. Třetí kapitola představila historii a činnost vybraného podniku. Vybraným podnikem byla společnost ABC s. r. o. Dále tato kapitola popsala hospodaření této společnosti v letech 2016-2019. Čtvrtá kapitola popsala jednotlivé účetní uzávěrkové operace ve společnosti ABC s. r. o. Pátá kapitola uvedla autorčiny návrhy na zlepšení v oblasti vedení účetnictví společnosti ABC s. r. o. a také v oblasti hospodaření této společnosti.

V práci byla popsána účetní uzávěrka za rok 2019, neboť účetní závěrka za rok 2020 nebyla v době psaní práce vyhotovena. Jako zdroje informací pro vypracování praktické části autorce sloužily rozhovory s jednatelem společnosti a hlavní účetní a také vnitřní dokumenty, které jí společnost ABC s. r. o. poskytla.

POUŽITÁ LITERATURA

1. CARDOVÁ, Z. Častá pochybení při uzavírání účetnictví | Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály. Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály [online]. 2017 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/casta-pochybeni-pri-uzavirani-ucetnictvi-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ese1lEiNjoMQSLdDnWkBIFN4TrW20933aw/>
2. CARDOVÁ, Z., CARDA J. Přehled o změnách vlastního kapitálu | Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály. *Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály* [online]. 2020 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.du.cz/33/prehled-o-zmenach-vlastniho-kapitalu-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EiR3VPBTDEJT_VG8Y2rGj-g/
3. DUŠEK, J. Účetní uzávěrka a závěrka v přehledech. Praha: Grada Publishing, 2018. 224 s. ISBN 978-80-271-0867-1.
4. HAUZANOVÁ, M. Účetnictví pro začátečníky – 2. díl - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. 2016 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetnictvi-pro-zacatecniky-%e2%80%93-2-dil/>
5. HEJNÁ, V. Co obsahuje účetní závěrka a jak se liší požadovaný rozsah u jednotlivých firem? Firemnifinance.cz podnikání, daně, finance, zákony, kalkulačky, formuláře [online]. 2019 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://firmy.finance.cz/525579-obsah-ucetni-zaverky/>
6. CHLADA, J. Vnitropodnikové směrnice – 15. část - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. 2016 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/vnitropodnikove-smernice-%E2%80%93-15-cast/>
7. CHLADA, J. Vnitropodnikové směrnice – 5. část - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. 2015 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/vnitropodnikove-smernice-%E2%80%93-5-cast/>

8. KADLEC, M. Opravné položky k majetku a zásobám - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. 2018 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/opravne-polozky-k-majetku-a-zasobam/>
9. KADLEC, M. Účetní a daňové odpisy majetku - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. 2013 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-a-danove-odpisy-majetku/>
10. KADLEC, M. Účetní a daňové odpisy v přiznání k dani z příjmů PO - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. 2019 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-a-danove-odpisy-v-priznani-k-dani-z-prijmu/>
11. KADLEC, M. Účetní a zdaňovací období - Portál POHODA. Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. 2016 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-a-zdanovaci-obdobi/>
12. KOCH, J. Účetní závěrka podnikatelů za rok 2019. Český Těšín: PORADCE, 2019. 128 s. ISBN 978-80-7365-431-3.
13. KOVANICOVÁ, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. Praha: BOVA POLYGON, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.
14. MARTÍNKOVÁ, M. Výsledovka od roku 2016 - Portál POHODA. *Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA* [online]. 2016 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/vysledovka-od-roku-2016/>
15. MÜLLEROVÁ, L. Přípravné práce pro účetní závěrku - (předuzávěrkové operace) | Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály. *Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály* [online]. 2020 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.du.cz/33/pripravne-prace-pro-ucetni-zaverku-preduzaverkove-operace-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Ei90_Pofcggc-DhCcyoNb4g/
16. NOVOTNÝ, P. Účetnictví pro úplné začátečníky 2019. Praha: Grada Publishing, 2019. 208 s. ISBN 978-80-271-2251-6.

17. Rozvahový den | AZ data. *Účetnictví Praha* | *AZ data účetnictví s.r.o.* [online]. 2021 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.az-data.cz/slovník/rozvahovy-den>
18. Rozvahový den | Febmat. *Články* | *Febmat* [online]. 2021 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.febmat.com/clanek-rozvahovy-den/>
19. SEDLÁČEK, J. *Základy finančního účetnictví*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 191 s. ISBN 978-80-7380-612-5.
20. SKÁLOVÁ, J. *Podvojný účetnictví 2019*. Praha: Grada Publishing, 2019. 192 s. ISBN 978-80-271-2249-3.
21. ŠEBESTÍKOVÁ, V. *Účetní operace kapitálových společností*. Praha: Grada Publishing, 2011. 256 s. ISBN 978-80-247-4018-8.
22. ŠTEKER, K., OTRUSINOVÁ, M. *Jak číst účetní výkazy*. Praha: Grada Publishing, 2016. 288 s. ISBN 978-80-271-0048-4.
23. *Vnitřní dokumenty společnosti ABC s. r. o.*
24. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. 1991 [cit. 2021-4-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>